

АНОТАЦІЯ

Сидорів С. М. Підготовка майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі України. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). - Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, 2025.

У роботі обґрунтовано актуальність теми підготовки майбутніх учителів до створення інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі, що зумовлена: суспільною вимогою до якості надання освітніх послуг для всіх учнів, в тому числі в умовах війни, з урахуванням освітньої політики України щодо безбар'єрності та рівності; необхідністю впровадження інновацій в інклюзивному навчанні молодших школярів і недостатнім науково-методичним забезпечення цієї проблематики в теорії та практиці; потребою у підготовці сучасного вчителя початкових класів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі та відсутністю ефективного наукового й методичного інструментарію цієї підготовки в системі ЗВО. Тому дисертація присвячена теоретичному обґрунтуванню, розробленню, упровадженню та експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що: *вперше здійснено*: авторське представлення аналізу вітчизняної і зарубіжної теорії і практики підготовки майбутніх учителів початкових класів до створення ІОС у руслі сучасних викликів і реформи НУШ, *висвітлено* структуру готовності майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний, безбар'єрно-комунікативний та оцінно-рефлексивний компоненти); *розроблено* критерії (мотиваційний, пізнавально-процесуальний, комунікативний і рефлексивний) та схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів до організації інклюзивного освітнього середовища в сучасній початковій школі (високий, достатній, середній

і низький); *теоретично обґрунтовано* структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів до організації ІОС в сучасній початковій школі, що містить три основні блоки (цільовий, організаційно-методичний і діагностично-результативний) та *виокремлено* педагогічні умови її упровадження у ЗВО (забезпечення доступності освітнього середовища ЗВО; інтегрування змісту та методичного інструментарію освітніх компонент для підвищення інклюзивної компетентності здобувачів вищої освіти; посилення індивідуалізації навчання майбутніх учителів початкових класів (персоналізоване навчання) з використанням кращих інклюзивних практик; налагодження педагогічного партнерства (вчителів, батьків, дітей, громади) в освітньому середовищі); *уточнено* сутність базових понять з теми дослідження («підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації інклюзивного освітнього середовища», «готовність майбутнього вчителя початкової школи до створення ІОС», «інклюзивна компетентність», «інклюзивне навчання», «інклюзивне освітнє середовище», «педагогіка толерантності»); *удосконалено* зміст, форми організації, методи й технології підготовки майбутніх учителів до створення ІОС в сучасній початковій школі; *набули подальшого розвитку* наукові положення щодо вдосконалення теорії та методики підготовки майбутніх учителів до окресленого виду діяльності.

Практичне значення дослідження полягає у реалізації структурно-функціональної моделі підготовки педагогів до організації ІОС, впровадженні в освітній процес ЗВО відповідних змісту, форм організації, методів і технологій, а також дослідницько-експериментальній перевірці виокремлених положень дисертаційної роботи; виявленні і врахуванні рівня сформованості досліджуваної готовності здобувачів ЗВО у процесі їх професійної підготовки.

Методичний концепт дисертаційної роботи становить також використання запропонованого автором методичного забезпечення для формування професійної готовності здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта до створення ІОС в НУІШ. Упроваджено в освітній процес ЗВО авторські методичні посібники (рекомендації), зокрема «Творимо інклюзивне освітнє середовище в початковій школі» (2025), «English literature for children in inclusive learning

environment» (2025), «Навчальний курикулум з інклюзивної освіти» (ред.) (2020), «Сходінки інклюзії» (ред.) (2019) та інші, що уможливило підвищення якості підготовки майбутніх учителів початкових класів у сфері створення інклюзивного освітнього середовища. Організовано й проведено низку тренінгів, семінарів (вебінарів) для педагогічних працівників з теми дослідження.

У вступі окреслено актуальність теми дисертації, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі представлено теоретичні і методологічні засади дослідження – здійснено аналіз наукової літератури, вітчизняного і зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх педагогів до організації інклюзивного освітнього середовища в ПШ України; схарактеризовано сутність базових понять з теми дослідження. Окреслено філософські засади створення ІОС в початковій школі, що знайшли своє відображення у запропонованій моделі. Орієнтирами у роботі слугували такі методологічні підходи до організації інклюзивного освітнього середовища: *компетентнісний підхід* щодо професійної підготовки вчителів початкових класів до роботи в інклюзивному класі; *особистісно-діяльнісний підхід* у навчанні й розвитку учнів з ООП, а також у формуванні готовності здобувачів освіти до роботи з ними; *міждисциплінарний підхід* – інтегрування різних навчальних дисциплін у підготовці учителя у ЗВО, *аксіологічний підхід*, що передбачає визнання пріоритетних цінностей в інклюзивній освіті; *системний підхід*, який уможливив проектування професійної підготовки майбутніх учителів до визначеного виду діяльності як цілісної педагогічної системи.

У другому розділі визначено рівень готовності студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» до організації інклюзивного освітнього середовища, у результаті аналізу виявлено деякі прогалини в їхніх теоретичних знаннях і практичних уміннях, необхідних для роботи з учнями з ООП. Подано структурно-функціональну модель підготовки майбутнього вчителя до організації ІОС в сучасній початковій школі України, що містить цільове, організаційно-методичне

та діагностично-результативне наповнення та було предметом ретельної перевірки в освітній практиці роботи ЗВО. Виокремлено педагогічні умови, здатні забезпечити ефективність професійної підготовки майбутнього вчителя.

У третьому розділі дисертації представлено програму дослідно-експериментальної роботи, зокрема етапи та умови проведення педагогічного експерименту, методи діагностування рівня сформованості готовності майбутніх учителів початкових класів до окресленого виду професійної діяльності. Експериментальна перевірка запропонованої структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів до організації ІОС здійснювалася за чотирма компонентами (мотиваційний, пізнавально-процесуальний, комунікативний і рефлексивний), а також визначено рівень їх готовності в цілому. Подано результати роботи в контрольних та експериментальних групах на етапах констатувального та формувального експерименту. В обох групах у процесі експерименту здійснювалися діагностичні процедури, спрямовані на вивчення стану та якісних змін у рівнях сформованості в майбутніх учителів готовності до організації ІОС в сучасній початковій школі. Для оцінки достовірності цього стану та виявлених змін застосовано статистичний λ критерій Колмогорова-Смирнова. Результати експерименту (позитивна динаміка за обраними показниками готовності) засвідчили дієвість запропонованої моделі, зокрема доведено підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до створення ІОС, що засвідчує ефективність розробленого навчально-методичного забезпечення.

Напрацьовані матеріали з теоретичного аналізу та результати експериментального дослідження сприяють подальшому розвитку окресленої теми та визначають перспективи вдосконалення освітнього процесу в закладах освіти різних типів. Наукові результати можуть бути використані для створення нових освітніх програм з підготовки педагогів, удосконалення навчально-методичних матеріалів для підготовки вчителів до роботи з дітьми з ООП. Отримані дані можуть стати основою для вдосконалення теоретичних і практичних аспектів професійної освіти, що буде корисним для науковців, викладачів закладів вищої (передвищої) освіти, аспірантів, здобувачів вищої освіти, а також розробників

навчальних тренінгів, спрямованих на оптимізацію ІОС та ефективну взаємодію з громадськістю. Результати дослідження можуть бути використані також викладачами ЗВО під час підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи з учнями з ООП, педагогічними працівниками ЗЗСО для створення ІОС, а також у системі післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: інклюзивне освітнє середовище, професійна підготовка, майбутні учителі початкової школи, діти з особливими освітніми потребами, педагогічні умови, інклюзивна компетентність, інклюзивна освіта, педагогічне партнерство, інклюзивне навчання, педагогіка толерантності, професійна готовність майбутніх педагогів, заклад вищої освіти.

ABSTRACT

Sydoriv S. M. Training pre-service teachers for organizing inclusive learning environment in modern elementary schools of Ukraine. – Manuscript.

Dissertation for the Doctor of Philosophy degree: speciality 015 Vocational education (by subject specialization). Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Ivano-Frankivsk, 2025.

The research substantiates the significance of training pre-service teachers capable of organizing and sustaining an inclusive learning environment in elementary schools by addressing several challenges, which arise from societal demands for the quality of educational services provided in inclusive classrooms, especially in wartime conditions, while considering Ukraine's educational policy on accessibility (barrier-free education), equality, and pedagogical partnership, juxtaposed with the limited capacity of higher education institutions to meet these demands. Additionally, there is a need to implement innovations in inclusive education for young learners accompanied by a lack of relevant theoretical and methodological support. The demand for trained inclusive elementary school teachers is further challenged by the absence of an effective scientific and methodological framework within the system. Therefore, the dissertation is dedicated to the theoretical argumentation, development, implementation, and experimental

verification of a structural-functional model for training pre-service teachers to organize an inclusive learning environment in Ukrainian elementary schools.

The scientific novelty of the research lies in the fact that, for the first time:

(i) an original analysis of domestic and international theory and practices of inclusive education related to the training of pre-service elementary school teachers has been conducted in the context of modern challenges and the New Ukrainian School reform; (ii) the structure of expertise of pre-service teachers for organizing an inclusive educational environment in modern elementary schools has been outlined, consisting of the following components: motivation-and-values, cognition-and-activity, access-and-communication, and evaluation-and-reflection; (iii) the criteria (motivational, cognitive-procedural, communicative, and reflexive) as well as levels (high, sufficient, medium, and low) of readiness of pre-service teachers for organizing an inclusive educational environment have been developed and defined; (iv) a structural-functional model for training future teachers for inclusive education has been theoretically justified. This model consists of three main blocks: goal-oriented, organizational-methodological, and diagnostic-evaluative; (v) pedagogical conditions for implementing this model in teacher training have been identified, including ensuring the accessibility of the learning environment, integrating content and methodological tools to enhance students' inclusive competence, person-centered approach of teacher training (personalized learning) using best inclusive practices, and fostering pedagogical partnerships (teachers, parents, students, and communities); (vi) the key concepts related to the research topic has been clarified; (vii) the content, forms of organization, and methods for training inclusive teachers have been adapted; (viii) scientific provisions on enhancing the theory and methodology of training future elementary school teachers for inclusive education have been further developed.

The practical significance of the research lies in the implementation of the structural-functional model for training pre-service teachers to organize an inclusive educational environment in modern Ukrainian elementary schools. It involves integrating organizational forms and methods into curriculum and experimentally verifying the

dissertation's key provisions. The research also assesses the level of readiness among university students to work in inclusive settings.

The methodological concept of the dissertation includes the proposed framework to develop the professional readiness of students majoring in Elementary Education to organize an inclusive educational environment to teach ALL school students. Additionally, training sessions, workshops, and seminars have been organized for preschool and elementary school teachers, social workers, and special education professionals.

The introduction outlines the significance of the study, objectives, tasks, methodology, scientific novelty, and practical application.

Chapter One presents the theoretical and methodological foundations of the research, including an review of scientific sources, an analysis of national and international experience in inclusive teacher training, and a characterization of key concepts. The philosophical foundations of nurturing and safe inclusive environment for every student are outlined, with methodological approaches including competency-based, person-centered, activity oriented, interdisciplinary, axiological, and systemic.

Chapter Two evaluates the level of readiness among students majoring in Elementary Education for teaching in an inclusive classroom. An analysis reveals gaps in students' knowledge and practical skills required for teaching children with SEN. A structural-functional model for teacher training is presented, which consists of goal-oriented, organizational-methodological, and diagnostic-resultative components, tested during educational practice. Pedagogical conditions ensuring effective teacher training for inclusive education are identified.

Chapter Three describes stages and conditions of the pedagogical experiment, diagnostic methods for assessing teacher readiness, and experimental verification of the proposed structural-functional model. The experiment assessed the readiness of pre-service teachers based on four components: motivational, cognitive-procedural, communicative, and reflexive. The results of experimental and control groups at different stages were analyzed using statistical methods (Kolmogorov-Smirnov λ -criterion), demonstrating a positive dynamic and confirming the model's effectiveness.

The theoretical and experimental findings and research materials contribute to further exploration of the topic and improvement of educational processes across various types of schools. The scientific findings can be applied to developing new teacher education programs, refining methodological materials for training educators to teach children with SEN, and enhancing theoretical and practical approaches to inclusive education.

Keywords: inclusive learning environment, professional training, pre-service elementary school teachers, children with special educational needs, pedagogical conditions, inclusive competence, inclusive education, pedagogical partnership, inclusion, celebrating diversity, professional capability of future teachers, institution of higher education.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України (категорія Б)

1. Sydoriv S. Organizing and Sustaining Inclusive Learning Environment: International Practices. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2020. Vol. 7, No 1. P. 122-128.

DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.7.1.122-128>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/3625/4156>

2. Sydoriv S. Pre-service training of elementary school teachers for organization of inclusive learning environment. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2022. Vol. 9, №1. P. 169-179.

DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.9.1.169-179>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6181/6482>

3. Sydoriv S. Training Educators to Foster Inclusion and Resilience: Lessons from Ukraine. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2023. Vol. 10, № 1. P. 167-186.

DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.167-186>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6730/7026>

4. Сидорів С. Формування мотиваційно-ціннісної готовності майбутніх учителів до створення інклюзивного освітнього середовища в початковій школі (експериментальний кейс). *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 3(11). С. 326-337.

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-326-337](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-326-337)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/21042/21018>

Статті у періодичних виданнях, проіндексованих у базі даних Scopus та Web of Science Core Collection

5. Tkhir M., Sydoriv S. Being optimistic about inclusion: Biden's rhetorical strategy of positive self-presentation reflected in teacher training policy. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. Vol. 11, №3. P. 38-46.

DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v11n3p38>

URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85127219894&origin=recordpage>

6. Budnyk O., Sydoriv S., Serman L., Lushchynska O., Tsehelnik T., & Matsuk L. Inclusive education in rural schools of Ukraine or how to ensure quality inclusive education in rural schools in Ukraine?. *Revista Brasileira De Educação Do Campo*. 2022. Vol. 7, e13940.

DOI: <https://doi.org/10.20873/uft.rbec.e13940>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000773370500001>

Статті у періодичних наукових виданнях держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу

7. Blyznyuk T., & Sydoriv S. Ensuring the personality-centered approach in inclusive education. *Scientific Bulletin of Chelm-Sect. of Pedagogy*. 2017. №1. P. 33-43.

URL: https://bazhum.muzhp.pl/media/texts/scientific-bulletin-of-chem-section-of-pedagogy/2017-numer-1/scientific_bulletin_of_chelm_section_of_pedagogy-r2017-t-n1-s33-43.pdf

8. Budnyk O., & Sydoriv S. Social and pedagogical aspects of the development of inclusive education. *Sociální pedagogika / Social Education*. 2019. Vol. 7, №1. P. 36–48.

DOI: <https://doi.org/10.7441/soced.2019.07.01.03>

URL: https://soced.cz/wp-content/uploads/2019/04/STUDY_SocEd_T_3_7-1-2019.pdf

Одноосібні розділи у колективних монографіях

9. Сидорів С. Інклюзивна освіта в Україні та США: First-hand experience. *Гірська школа: сучасні виклики і перспективи розвитку: монографія / за наук. ред. д.п.н. М. П. Оліяр. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. С. 355-369.*

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/ms.pdf>

10. Sydoriv S. Developing Character by Means of Inclusive Strategies and Practices. In *The Space of Inclusive Education*. Leiden, The Netherlands: Brill, 2024. P. 256–262.

DOI: https://doi.org/10.1163/9789004688131_027

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/22-2.pdf>

11. Sydoriv S. Implementing inclusive learning environment globally: Legislation and practices. *The Space of Inclusive Education*. The Netherlands: Brill. Leiden, 2024. P. 174–185.

DOI: https://doi.org/10.1163/9789004688131_019

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/15-2.pdf>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

12. Сидорів С. М. Транзиція осіб з особливими освітніми потребами та інвалідністю від навчання до праці: як це працює в США. *Інноваційні підходи до підготовки кваліфікованих робітників: технології, методики, перспективний досвід* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (30 вересня 2024 року). БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України. Видавництво: MANS w Łomży, Біла Церква - Ломжа, 2024, С. 179-182.

DOI: <https://doi.org/10.58246/ARBE4355>

URL: <https://surl.li/dmxhup>

13. Sydoriv S. Training teachers for the inclusive and resilient future. *Learning & Teaching in the World after War: Proceedings of III International Scientific & Practical Conference*, Kharkiv, Ukraine, 08 November, 2024. P. 169, 246. H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13991498>

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/lt.pdf>

14. Сидорів С. Застосування ШІ в професійній підготовці педагогів початкової школи до розбудови інклюзивного освітнього простору. *Штучний інтелект у науці та освіті (AISE 2024). Artificial intelligence in science and education: збірник матеріалів міжнародної наукової конференції* (Київ, 1-2 березня 2024 р.). Київ : УкрІНТЕІ, 2024. С. 254-256.

URL: http://www.uiniei.kiev.ua/sites/default/files/mat-konf-schi_2024.pdf

15. Сидорів С.М. Applying artificial intelligence as the factor to sustain inclusive education in Ukraine. *Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 69-72.

URL: <https://cutt.ly/0rikHtXi>

16. Сидорів С. Applying the principles of the New Ukrainian School to teacher training: celebrating diversity *Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 18 жовтня 2023 р., ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ». 2023. С. 94-97.

URL: <https://cutt.ly/nryirPRR>

17. Sydoriv S. Global inclusive awareness aspect of training Ukrainian educators. *Дитинство. Література. Культура. Освіта*. Книга абстрактів I Міжнародної мультидисциплінарної наукової конференції (5–7 жовтня 2023 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. університет імені Василя Стефаника, 2023. С. 44.

URL: <https://cutt.ly/ArybufQG>

18. Сидорів С. Професійна підготовка майбутніх педагогів початкової школи в умовах соціокультурних трансформацій. *Модернізація системи освіти в гірських регіонах: національний і глобальний виміри* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 22-23 лист. 2022 р). Івано-Франківськ, 2022. С.78-80.

URL: <https://cutt.ly/0rip142e>

19. Сидорів С. Підготовка педагогів та їх професійний розвиток у контексті концепції навчання в різноманітності. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії* : зб. матеріалів IV Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму. (Київ, 27 жовт. 2022 р). Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2022. С. 166-169.

URL: https://lib.iitta.gov.ua/733715/1/Електрон_Блок_Тези_Форум.pdf

20. Сидорів С.М. Ідеї та цінності інклюзивної освіти як фактор підготовки майбутнього вчителя англійської мови у закладі фахової передвищої освіти *Актуальні проблеми формування ціннісно-моральних орієнтацій студентів як детермінанта освітньої діяльності закладів фахової передвищої освіти* : збірник мат. Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ, 2022. Ч.3. С.84-87.

URL: <https://cutt.ly/DridVH0p>

21. Сидорів С. Senses of inclusion: Equity in times of war. *Освіта, наука та культура України в світі: мобільність, глобалізація, інклюзія* : збірник тез Міжнародного науково-практичного симпозиуму, 23-24 серпня 2022 р. / за заг. ред. З. П. Ленів. Львів, 2022. С. 265-269.

URL: <https://inclusion-smart.com/wp-content/uploads/2023/07/zbirnik-tez.pdf>

22. Сидорів С. Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до організації інклюзивного освітнього середовища засобами освітньо-мистецьких практик. *Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір* : зб. тез доп. II Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Запоріжжя, 13-14 травня 2021). Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії, 2021. Т.1. С.324-327.

URL: <https://cutt.ly/mrihKX8X>

23. Сидорів С. Developing soft skills while organizing inclusive learning environment by art and music lessons. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.). Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 613-616.

URL: <https://cutt.ly/NrihXTCM>

24. Сидорів С.М. Дистанційна організація інклюзивного освітнього середовища як аспект професійної підготовки педагога. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*: зб. наук. праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Переяслав, 2021. Вип. 69. С. 232-236.

URL: <https://cutt.ly/5rtoIJDF>

25. Сидорів С. Інклюзивні практики у формуванні характеру дитини [Inclusive Strategies and Practices in Developing Child's Character]. *Психологічні аспекти формування характеру дитини*: збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. С. 396-404.

URL: https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/11/ЗБІРНИК_1.pdf

26. Сидорів С.М. Курсові проекти з методики викладання англійської мови як засіб поширення принципів інклюзивної освіти, співзвучні з ідеями Нової української школи. *Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій*: мат. Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнар. участю (Івано-Франківськ, 11-12 жовтня 2018 р.). Івано-Франківськ: НАІР, 2018. ч. 1. С. 396-404.

URL: <https://cutt.ly/Frybcp9K>

Наукові праці, які додатково відображають результати дослідження

27. Сидорів С. М. До деяких аспектів формування національної жетомовної особистості. *Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів*. 2024. № 1-2. С 32-37.

URL: <https://cutt.ly/Yris5Eus>

Розділи колективних монографій (у співавторстві)

28. Budnyk O., & Sydoriv S. Socialization of Persons with Disabilities in the Inclusive Space. In *The Space of Inclusive Education*. Leiden, The Netherlands: Brill, 2024. P. 247–255.

DOI: https://doi.org/10.1163/9789004688131_026

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/21.pdf>

29. Blyznyuk T., & Sydoriv S. Celebrating Diversity: A Person-Centered Approach in Inclusive Education. In *The Space of Inclusive Education*. Leiden, The Netherlands: Brill, 2024. P. 193–200.

DOI: https://doi.org/10.1163/9789004688131_021

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/16.pdf>

30. Dubkovetska I., Budnyk O., & Sydoriv S. Backgrounds and Prospects of Implementation of Inclusive Education in Ukraine. In *The Space of Inclusive Education*. Leiden, The Netherlands: Brill, 2024. P. 158-167.

DOI: https://doi.org/10.1163/9789004688131_017

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/13.pdf>

31. Sydoriv S., & Sydoriv L. Inclusion in Ukraine: What the Future Needs and Should Hold. In *The Space of Inclusive Education*. Leiden, The Netherlands: Brill, 2024. P. 282–305.

DOI: https://doi.org/10.1163/9789004688131_030

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/25.pdf>

32. Sydoriv S., Telna O., & Budnyk O. Employment of People with Disabilities in Ukraine: Challenges and Opportunities. In R. Tichá, B. Abery & J. Šiška (Eds.), *The Value of Employment for People with Disabilities Around the World: The Dignity of Work*. Cambridge Scholars Publishing, 2024. P. 93–118.

URL: <https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-0364-0758-2>

URL: <https://ifccyc7.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/113/2025/04/d.pdf>